

**ПІДВИЩЕННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ – ЗАПОРУКА
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ.
ВИВЧЕННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ**

Д. Гйба¹

Україна, яка споживає у загальному балансі більше 60–70 % імпортованих енергоресурсів, є однією з енергозалежних країн Європи. І цьому сприяє не тільки їх відсутність, а й неефективне використання, що загрожує національним інтересам та національній безпеці країни. Тому вирішення питань енергозбереження та енергоефективності є одним з першочергових в умовах енергетичної кризи в країні.

Через незабезпеченість енергоефективності будівель втрати тепла становлять 47 %, 12 % тепла втрачається через зношеність мереж, 5 % – через застаріле обладнання котелень. На думку експертів Європейсько-українського енергетичного агентства, за допомогою тепло модернізації та капітального ремонту в будинках можна зменшити щорічне споживання і втрати енергії на 10–25 %. При цьому в цілому по Україні потенціал зменшення енергоспоживання становить 75 %.

Досвід багатьох країн показує, що лише комплексна термомодернізація існуючого житлового фонду здатна кардинально вплинути на скорочення споживання енергоресурсів. Комплексна ж модернізація будівлі, за підрахунками фахівців, може в остаточному підсумку забезпечити економію енергоресурсів близько 50 %. Міжнародне енергетичне агентство (МЕА) стверджує, що кожен долар, інвестований в енергоефективність, обернеться 4 дол. економії, причому такий проект повністю окупиться приблизно за чотири роки.

Приблизно в 1990-х роках у цих країнах підвищили ціни на енергоносії. В Україні такого стрибка вартості, як приміром у Польщі, Чехії, Угорщині чи країнах Балтії, не було (українські тарифи ЖКГ були не настільки високими, щоб задумуватись над економією тепла). Мешканці будинків Центральної Європи організовувались у певні асоціації, такі собі аналоги українських ОСББ. Оскільки ціни залишалися досить високими, ці організаційні структури, які керували будинком, стали брати банківські кредити на ремонт будинку задля отримання економії споживання енергії. Наприклад, у Польщі цей процес стартував у 1998 р. Завдяки кредитам мешканці утеплювали дахи й підвали, встановлювали лічильники і регулятори споживання тепла, замінювали вікна. Таким чином, вони підвищували енергоефективність своїх помешкань. Нині всі польські будинки вже пройшли цей процес.

У Польщі створення асоціацій, подібних до українських ОСББ, було примусовим. В інших країнах, таких як Чехія чи Словаччина – це був добровільний процес. Проте в обох випадках головною метою такої державної політики було бажання об'єднати всіх власників квартир, щоб керувати будинками. У Польщі участь у такій асоціації є обов'язковою для всіх співвласників, і ця структура не потребує юридичної реєстрації для свого існування. В Україні ОСББ – повноцінна юридична особа, яку потрібно реєструвати, і створюється вона винятково за згодою всіх співвласників квартир.

Щороку польські співвласники повинні затвердити рівень внесків на утримання будинку, із цих грошей і працює ОСББ. З точки зору банку, ОСББ – непоганий позичальник. Наприклад, у Західній Європі суму кредитів, виданих усім ОСББ за останні 15 років, оцінюють приблизно у 2 млрд євро. При цьому всі кредити було сплачено. Тож ОСББ чи їхні відповідні структури в Центральній Європі зарекомендували себе як надійного

¹ студ. Кіровоградський національний технічний університет

Науковий керівник: Глевацька Н.М., канд. екон. наук, доц. Кіровоградський національний технічний університет

позичальника.

В Україні також може бути використаний досвід Угорщини, особливо в таких містах, як Львів, Одеса, Миколаїв, Харків та інших, де в центральній частині міста зосереджена велика кількість старих будівель, які мають історично-архітектурну цінність. Справа в тім, що більш ніж третина міських багатоквартирних будинків в Угорщині були зведені до 1960 р., а 20 % – ще до Першої світової війни. У зв'язку з історичною та естетичною цінністю їх зовнішнього вигляду, загальна реконструкція та модернізація були неможливі, адже змінювати зовнішній вигляд фасаду було неприпустимим. Тому зусилля з модернізації були зосереджені на поліпшенні характеристик теплозбереження вікон та дахів, а також на ізоляцію верхнього й нижнього поверхів (включно з підвалами та стелею підвалу), що в підсумку дало свої результати щодо енергозбереження.

Європейський досвід доводить, що в результаті заходів з енергозбереження (утеплення, встановлення лічильників тощо) споживання енергоресурсів знижується десь на 30–40 %. За оцінками експертів, реалізація проектів термомодернізації житлових будинків дала б можливість щороку економити понад 30 млн мВт/год, або приблизно 7 млрд грн.

Як бачимо, Україна – далеко не перша держава у Європі, яка стикнулася з необхідністю підвищення енергоефективності житлових будинків та будівель соціального призначення. Позитивним для нас є те, що, освоюючи нові технології, ми вже можемо покладатися на практичний досвід інших країн. Акумулюючи результати вже реалізованих реформ і власних розробок, ми можемо знайти найбільш прийнятні моделі для кожного регіону України, враховуючи його індивідуальну специфіку.

Енергоефективність повинна стати не просто пріоритетом держави, вона повинна стати державною релігією, догмою, аксіомою і “ідеєю фікс” окремо взятої людини.